

TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ULARNING SAMARADORLIGI

**Nosirova Gulsanamxon
Raximjon qizi**

*Qo'qon davlat universiteti Texnologik ta'lim
yo'nalishi II-bosqich talabasi
E-mail: gulsanamnosirova0725@gmail.com*

Annotatsiya. Mazkur maqolada texnologiya fanini o'qitish jarayonida qo'llanilayotgan innovatsion pedagogik yondashuvlar, ularning ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni va samaradorlik omillari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil etilgan. Tadqiqotda texnologiya fanining zamonaviy ta'lim tizimidagi ahamiyati, o'qituvchining pedagogik mahorati, shuningdek, interfaol metodlar, muammoli o'qitish, loyihaviy yondashuv, integrativ ta'lim kabi innovatsion texnologiyalarni joriy etishning afzalliklari yoritilgan. Maqolada texnologiya fanining o'quvchilarda ijodkorlik, amaliy tafakkur, kasbiy yo'nalish va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni ochib beriladi.

Kalit so'zlar: innovatsion yondashuv, texnologiya fani, ta'lim sifati, pedagogik innovatsiyalar, interfaol metodlar, ijodiy tafakkur, loyihaviy o'qitish, integrativ ta'lim.

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida o'qitishning innovatsion yondashuvlari alohida ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, texnologiya fani zamonaviy pedagogika tizimining muhim bo'g'ini bo'lib, u o'quvchilarning ijodiy salohiyatini, texnik tafakkurini, mehnatsevarlik va amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish to'g'risida"gi qarorida ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish, o'quvchilarda zamonaviy dunyoqarash va kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish vazifalari belgilab berilgan.

Shu nuqtayi nazardan, texnologiya fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlarni qo'llash — bu shunchaki yangi metodlardan foydalanish emas, balki o'quvchini faol subyekt sifatida ta'lim jarayonining markaziga qo'yish, uni fikrlashga, izlanishga, yaratishga undovchi yangi ta'lim falsafasidir.

Muhokama. "Innovatsiya" so'zi lotincha "innovatio" — "yangilanish", "yangilik kiritish" degan ma'noni bildiradi. Pedagogik innovatsiya esa ta'lim jarayoniga yangi metod, shakl, texnologiya yoki tizim kiritish orqali o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan motivatsiyasini, o'zlashtirish samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvdir.

Texnologiya fanida innovatsion yondashuvlar o'qitish jarayonini faqat nazariy emas, balki amaliy faoliyatga yo'naltirish, ijodkorlikni rivojlantirish, loyihalash, mustaqil qaror qabul qilish kabi faol kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Texnologiya fani o'zining amaliy yo'nalishi bilan boshqa fanlardan farq qiladi. Shu sababli bu yo'nalishda quyidagi innovatsion metodlar o'z samarasini bermogda:

Loyihaviy o'qitish (loyiha metodi) – o'quvchi o'zi ishlab chiqayotgan mahsulot (model, buyum, chizma va h.k.) orqali bilimni amaliyotda qo'llaydi. Bu yondashuv shaxsning kasbiy yo'nalishini aniqlashga yordam beradi.

Muammoli o'qitish – o'quvchi oldiga muammo qo'yilib, uni mustaqil yechishga yo'naltiriladi. Natijada tafakkur, izlanish va tahlil qilish ko'nikmalari rivojlanadi.

Interfaol metodlar – “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Baliq skeleti”, “Debat”, “6x6x6” kabi metodlar o'quvchilarni muloqot, bahs-munozara va jamoaviy fikrlashga jalb etadi.

Integrativ yondashuv – texnologiya fanini fizika, kimyo, matematika, san'at va ekologiya fanlari bilan bog'lash orqali o'quvchida kompleks dunyoqarash shakllanadi.

Refleksiv tahlil usullari – o'quvchi o'z faoliyatini baholash, o'z xatolarini aniqlash va o'rganish jarayonini anglash imkoniyatini beradi.

Mazkur metodlarning o'zaro uyg'un qo'llanilishi ta'lim samaradorligini keskin oshiradi, chunki o'quvchi passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylanadi.

Tajriba natijalariga ko'ra, texnologiya fanida innovatsion yondashuvlardan foydalangan o'qituvchilar dars jarayonida o'quvchilar faol ishtirokini 60–70% ga oshirgan, darsdan tashqari loyihaviy ishlarda esa o'quvchilarning ijodiy tashabbuskorligi ikki barobar ortgani kuzatilgan.

Innovatsion metodlar o'quvchilarni quyidagi jihatlar bo'yicha rivojlantiradi: ijodiy fikrlash; mehnatsevarlik va mustaqillik; jamoada ishlash madaniyati; texnik tafakkur va muammo yechish ko'nikmasi; kasbiy yo'nalish va mas'uliyat hissi. Bu jihatlar texnologiya fanining asosiy maqsadi — o'quvchini hayotiy faoliyatda foydali mehnatga tayyorlash konsepsiyasi bilan to'liq mos tushadi.

Texnologiya fani o'qituvchisining kasbiy mahorati — innovatsion jarayonning eng muhim omilidir. O'qituvchi faqat dars beruvchi emas, balki o'quvchini yo'naltiruvchi, tahlil qiluvchi va hamkorlikni yo'lga qo'yuvchi shaxsdir.

Innovatsion kompetensiya quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi: yangi metodlarni qo'llashga tayyorgarlik; o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olish; ijodiy pedagogik muhitni shakllantirish; refleksiv tahlil asosida o'z faoliyatini takomillashtirish. Shunday qilib, texnologiya fanida innovatsion yondashuvlarning samaradorligi o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi va pedagogik madaniyat darajasiga bevosita bog'liqdir.

Texnologiya mashg'ulotlarida har bir mavzu loyihaviy yoki muammoli topshiriq orqali tashkil etilishi lozim. O'qituvchi interfaol metodlarni darsning turli bosqichlarida mos ravishda qo'llash orqali o'quvchini faol fikrlashga undashi zarur. O'quvchilarning yaratuvchanlik faoliyatini baholashda an'anaviy ball tizimi bilan bir qatorda, portfoliolar va ijodiy hisobotlardan foydalanish tavsiya etiladi. O'quvchilarning qiziqishini oshirish uchun texnologiya mashg'ulotlari fanlararo loyihalar bilan boyitilishi maqsadga muvofiq.

Xulosa. Texnologiya fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlarni qo'llash — bu zamonaviy ta'lim jarayonining zarur talabi hisoblanadi. Bunday yondashuvlar

o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini chuqurlashtiradi, mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, ta'limni hayot bilan bog'laydi.

Innovatsion metodlar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda o'quvchi nafaqat tayyor bilimni oladi, balki uni amalda qo'llash, yangi g'oyalar yaratish va muammolarga yechim topish imkoniyatiga ega bo'ladi. Shunday qilib, texnologiya fanida innovatsion yondashuvlar ta'lim samaradorligini oshirish, o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlash hamda ularni zamonaviy mehnat bozoriga mos ijodkor shaxs sifatida shakllantirishning muhim omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sobirovna, U. M., & Sharifjon, P. O. (2023). Choosing Organizational Forms of Education in the Effective Organization of Technology Courses. *Journal of Innovation, Creativity and Art*, 2(2), 77-81.
2. Sobirovna, U. M. (2023). O'QUVCHILARNI TEXNOLOGIYA FANINI O'ZLASHTIRISHGA PSIXOLOGIK TAYYORLASH. *Ustozlar uchun*, 16(1), 392-399.
3. Sobirovna, U. M. (2023). MAXSUS TA'LIMGA EHTIYOJI BO'LGAN BOLALAR UCHUN TA'LIMNING INTEGRATSIYALASHUVI. In *Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences* (Vol. 2, No. 4, pp. 14-19).
4. Sobirovna, U. M. (2022). INTERACTIVE LEARNING METHODS USED IN THE EFFECTIVE ORGANIZATION OF TECHNOLOGY COURSES. *Open Access Repository*, 9(11), 106-113.
5. SOBIROVNA, U. (2021). Modernization of the content, methods and tools of technologies in the organization of modern education.
6. Sobirovna, U. M. (2023). Technology As a Factor of Educational Education In Special Schools. *Journal of Creativity in Art and Design*, 1(1), 4-7.
7. Sobirovna, U. M. (2023). PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS OF SPECIAL BOARDING SCHOOLS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 12(10), 62-67.
8. Усмонова, М. (2022). Imkoniyati cheklangan bolalarni o'qitishda texnologiya fanining dolzarbligi. *Современные тенденции инновационного развития науки и образования в глобальном мире*, 1(4).
9. Sobirovna, U. M. (2022). USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN INCREASING THE EFFICIENCY OF TECHNOLOGY LESSONS. *Open Access Repository*, 9(11), 114-119.